

MİTOLOJİK ÇALIŞMALAR

Okullar ve Ekoller

Mitolojik Kuram

- ⦿ Mitolojik kuram veya mitolojik okul olarak bilinen bu yaklaşım Grimm'lerin Alman dili ile ilgili çalışmalarda kullandıkları "karşılaştırmalı dilbilimi" yöntemini sözlü şiir ürünlerine de uygulamalarıdır.

Mitolojik Kuram

- © Bir başka ifadeyle, Grimm'ler dilbilimi çalışmalarındaki “ortak aile dili” ni ortaya koymayı amaçlayan anlayışı folklor ürünlerine, mitlere de uygularlar.

Mitolojik Kuram

- © Böylece, Grimm Kardeşler milli kültürün, en eski zamanlarından başlayarak güncel ve aktüel haliyle ilişkilendirilebilecekleri ve yeniden kurulmasını mümkün kılacak bir yöntem oluşturmak istemişlerdir.

Mitolojik Kuram

- © Grimm Kardeşler, folklor ürünlerini ortak kültürel mirasın ürünü olarak düşünürler. Bu sözlü kültür ürünlerinden hareketle, çok eski zamanlarda, ortak atadan ortaya çıkmış olan yeni milletlerin ve onların çeşitli kollarının ortaklığını ortaya konulabileceğini iddia etmişlerdir.

Mitlerin Meteorolojik Gelişimi Kuramı

- ⦿ Bu kuramın temsilcisi olarak Adalbert Kuhn(1812-1881) adlı dilbilimcidir.
- ⦿ Kuhn, “Hint-Avrupa karşılaştırmalı dilbilimi” prensiplerini takip ederek Hint-Avrupa mitleri üzerinde çalışmalar yapmıştır.
- ⦿ 1859 yılında yayınlanan “*Miras Kalan Ateş ve Tanruların İnceceği*” adlı çalışmasının ardından “*Mitlerin Gelişme Evreleri*” adlı eserinde birçok mitin temelinde fırtına, yağmur, şimşek, rüzgar gibi doğal güçlerin yer aldığını savunur.

Güneş Mitolojist Okul ve Güneş Mitleri Kuramı

- ⦿ Bu kuramın en önemli temsilcisi Max Müller'dir. Max Müller, mitlerin oluşumlarını Güneş ve Güneş'in faaliyetlerine bağlayarak açıklar.
- ⦿ Bu kuram üzerinde çalışan diğer bilim adamları da mitlerin temelinde bulut güneş ilişkisi, gök gürültüsü gibi meteorolojik olaylarla ilişkilendirilmişlerdir.

Rusya'da Mitoloji Okulu

Rus bilim adamı F.İ. Buslayev, Grimm Kardeşler'in, mitolojik düşüncelerinin ilahi kökeni hakkındaki açıklamasını reddeder. Onun esas amacı, halkın gerçek dünya görüşünün öğrenilmesi olmuştur. Halk tefekkürü ve dil özellikleri geçmiş devirleri gösteren tarihi kaynaklardır (Bayat, 2007:50).

Rusya'da Mitoloji Okulu

Rus mitolojik okulunun diğer büyük adamı Afanasyev'dir. O, Schwarts'ın "evrenin gök cisimlerinden oluşması" teorisini ve Müller'in dil ve mit hakkındaki açıklamasını kabul ederek, bu görüşlerle kendi görüşlerini oluşturmaya çalışmıştır.

Rusya'da Mitoloji Okulu

Afanasyev'e göre mitlerin oluşma süreci değil, şekillenme süreci önemlidir. Ona göre, dil gerçek hayatla ilgisini kurana kadar, mitler mevcut olmasa da, halk fikirleri için sanatsal metaforlar içeriyordu. Dil, ilk durumunu koruyamamış, bir dizi ifade eskimiş ve arkaik sözler yeni anlamları karşılamaya başlamıştır (Bayat, 2007:52).

Afanasyev mitin oluşma sürecini üçe ayırır:

- 1) Mitolojik efsane ve rivâyetlerin parçalanması
- 2) Mitin yere indirilmesi ve onun belirli bir tarihi olay gibi kabul görmesi
- 3) Mitolojik efsane ve rivâyetlerin manevî bir temele oturtulması.

Rusya'da Mitoloji Okulu

Bir diğer Rus mitologu Kotlyarevski halkı, oluşumun bütün aşamalarında yaratıcı ve aktif kabul eder. Ona göre, halkın tarihini yalnız âbidelerden başlatmak olmaz, destanları ve o zamanın tarihi olaylarını da dahil etmek gerekir (Bayat, 2007:52-53).

Rusya'da Mitoloji Okulu

Kotlyarevskiy'e göre mit, uydurma veya şuurlu surette yaratılmış bir şey değildir. Mit, halk tarafından benimsenerek bilinen sistemdeki boşlukları doldurmuştur. Ona göre, mitolojik düşünceler, düşüncenin ilk şeklidir.

Müller'e göre mit

Müller'e göre bilinenler, bir taraftan ruh hayatını yansıtırken, diğer bir taraftan da gök cisimleri hakkındaki düşünceleri yansıtır. Müller' göre mitolojik efsane ve rivâyetlerin esasında üç önemli güç vardır (Bayat, 2007: 53):

Müller'e göre mit

- 1) Karanlık güçlere karşı mücadeleye başlayan ışıklı varlık.
- 2) Karanlık güç, mutlak mağlup olmalıdır.
- 3) Karanlık gücün yanında esir olan varlığın, iyi ve ışıklı güçlerin biri tarafından özgür bırakılması.

MİTLER

Rus mitologların mitler konusundaki düşünceleri aynı zamanda onların oluşturdukları veya oluşturmaya çalıştıkları kuramlar hakkında bizlere fikir verir. Mitolojinin araştırılması konusunda Rusların görüşleri diğer milletleri de etkilemiştir.

MİTLER

Mitlerle ilgili ortaya çıkan ilk kuramların antropolojik bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Bu kuramlar ilkel insanları ya da erken dönem insanların karakterlerini entelektüel bir merakla ele alır.

MİTLER

Mit, karışık işaretli, senkretik ve simgesel olduğundan onu şiir, dil, musiki ve ritimle aynileştirenler de vardır. Özellikle Vico, Herder, Müller gibi bilim adamları mitleri bu açılardan ele almışlardır.

MİTLER

- ⦿ Öte yandan Bacon gibi bir grup araştırmacı, miti izâh eden, açıklayan tâhkiye şekli gibi algırlarlar.
- ⦿ Miti geniş anlamda Taylor gibi animizle veya Lang gibi dinle bağdaştıran araştırmacılar vardır.

MİTLER

- ⦿ Mitleri arkaik ritüellerin tasvir yansıması, bir başka ifade ile sihrin sonucu gibi değerlendiren araştırmacılar da vardır. Bu ekolde yer alan bilim adamı Frazer'ın fikirleri sonradan Malinowski'nin de yer aldığı ritüelist ekolün üyeleri tarafından daha da geliştirilmiştir.

Psikoanalitik Kuram

Psikoanalitik kuramcılar ise mitin sembolik olduğu savı üzerinde dururlar. Onlara göre olay örgüsünün altında yatan konular bilinçaltının bir ürünüdür. Bu sembolik alt yapıların bazıları tüm insanlık tarafından paylaşılırken bazıları sadece ırkın, sosyal grubun ya da milletin üyeleri tarafından paylaşılır. Bu kuramın en önemli temsilcisi S. Freud'dur.

Psikoanalitik Kuram

Freud'un akımı nevrozun faydacı yönünden esinlenmiştir. Bu kuramcılar birçok fenomene yaptıkları gibi, mitlere de zihinsel güçlerin bir ifadesi olarak bakarlar. Bu kuram sadece mitlerin neden şimdiki biçimlerini aldıklarını açıklamakla kalmaz, bu mitik ifadenin kaynağını da araştırır (Bayat, 2007:47).

Psikoanalitik Kuram

Bu bakış açısıyla mitler rüyalara benzemektedir. Rüyalar, sembolik olarak bilinçaltından gönderilen mesajların yeniden yapılanmasıdır. Bu süreçte mesaj maskelenir ve özü yoğun bir biçime sokulur. Mitler de bir hayal ürünü olduklarına göre, bilinçaltının arzu ve karmaşalarını rüyaların sembolik dilini kullanarak dile getirirler.

Psikoanalitik Kuram

- ⦿ Freud'un öğrencisi olan C.G. Jung, Freud ve takipçilerinin cinsel simgelemelere ilişkin görüşlerini reddederek “*analitikal psikoloji*” adıyla bir okul kurar.
- ⦿ Jung da Freud'çular gibi peri masallarını ve mitleri rüya ve fantazilerle bir görür.
- ⦿ *Bilinçaltı* kavramına önem vermesine rağmen, Jung bu kavramı birey'den ziyade, ırk' a ağırlık vererek açıklar (Çobanoğlu, 2002: 153).

Yapısalcı Kuram

Yapısalcı metot C.Levi-Strauss tarafından öne sürüldü. Metotta dilbilim geniş yer tutar. Strauss işaretlere, zoraki formüllere, matematiksel şemalara eğilimlidir.

İlkel insanın mantıksal düşüncesini çözmeye yönelik araştırmalarında Strauss'a göre din doğa kurallarının sosyalleşmemesini, sihir ise insanın insan faaliyetlerinin doğallaştırılmasıdır. Kısaca söylemek gerekirse; din doğanın kişileştirilmesi, sihir ise insanın doğallaştırılmasıdır (Bayat, 2007:49).